

282. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 27 VII 1885 Rkp. BJ 6520 k. 308-309.

[Tłumaczenie:]

[k. 308r] Paryż, 27 lipca 1885

Drogi Panie,

Ma Pan rację, że nie cierpi Pan gipsu. Kiedy jest świeży, jeszcze ujdzie, ale to szybko się brudzi i staje się wstrętne. A poza tym, w końcu zawsze będzie uszkodzone. Tak więc posążek traci ramię albo nos, i arcydzieło, które człowiek podziwiał, staje się karykaturą. Oryginał *Ciszy*¹ Préalta² ma 40 centymetrów. Odlewnik żąda 160 franków, ale myślę, [k. 308v] że w końcu zadowoli się 150 frankami. I miałby Pan odlew taki jak oryginał. Tyle że 150 franków jest pokaźną kwotą. Proszę się zastanowić, czy może Pan sobie pozwolić na taki wydatek. Jeśli chodzi o wersje pomniejszone, pierwsza z nich na pewno byłaby droższa niż egzemplarz naturalnych rozmiarów. Prawdą jest, że pozostałe pomniejszenia byłyby bardzo tanie; ale w tym przypadku [k. 309r] ma to niewielkie znaczenie. Jeśli Pan się zdecyduje, polecę wykonać *Ciszę*, będę czuwał, by to było bez zarzutu, i wyślę ją Panu. Domeyko³ był w Magdeburgu⁴. Czy widział się Pan z nim? Byłoby to dla Pana przyjemnością. Wesoło niesie brzemień swoich osiemdziesięciu trzech lat. Ameryka uchroniła go przed licznymi walkami i przykrymi sytuacjami, których nie uniknąłby na starym kontynencie, ale... [k. 309v] jego synowie⁵ są absolutnie Chilijczykami. Rumuni mawiali, gdy jeden z ich sąsiadów okupował ich stolicę, że Rosjanin może w Bukareszcie wszystko zrobić, tylko nie rosyjskie dziecko... gdyż dzieci wychowane na Wołoszczyźnie rumunizowały się... [...] z krajów, gdzie Polak może wszystko zrobić, tylko nie polskie dziecko.

Podejmuję obecnie liczne starania, ale raczej bez pokaźnych rezultatów, by otrzymać recenzje *La Vistule*⁶. Mien⁷ zaangażował tam swoje pieniądze, zapominając, że publikacja tego rodzaju nie odniesie sukcesu w Paryżu, chyba że miałoby się na swych usługach „Le Figaro”⁸ i gazety [wzdłuż k. 309v:] tak ustawione, że obawiam się, czy nie zapłaciłby drogo za to doświadczenie.

Serdecznie,

---

¹ *Cisza (Le Silence)* – zob. list nr 280.

² Antoine-Augustin Préalta – zob. list nr 59.

³ Ignacy Domeyko – zob. list nr 236.

⁴ Proces o szpiegostwo – zob. list nr 230.

⁵ Synowie Domeyki: Ferdynand (Hernán Esteban) (1859-1931) – ksiądz katolicki oraz Kazimierz (Juan Casimiro) (1863-1922) – inżynier górnik.

⁶ *La Vistule. Publication artistique et littéraire au profit des inondés de la Galicie. Édition pour la France et l'Étranger*, Gebethner et Cie, Cracovie 1885 – publikacja na rzecz powodzian.

⁷ Juliusz (Jules) Mien (1842-1905) – był wydawcą i redaktorem wersji polskiej, z 1884 r., przywoływanej publikacji; literat i tłumacz pochodzenia francuskiego, fotograf, od 1890 r. współwłaściciel z Józefem Sebaldem zakładu fotograficznego w Krakowie.

⁸ „Le Figaro” – zob. list nr 243.

Mickiewicz